

Aluehallintovirasto

Ympäristöluvut

PÄÄTÖS

Nro 434/2019

Dnro ESAVI/25650/2018

Annettu julkisanon jälkeen
6.11.2019

ASIA

Rajamäen lämpölaitoksen ympäristöluvan muuttaminen ja toiminnan aloittamislupa, Nurmijärvi

HAKIJA

Adven Oy
PL 162
01511 Vantaa

Y-tunnus: 2379598–5

TOIMINTA

Adven Oy:n lämpölaitos sijaitsee Rajamäellä, Nurmijärven kunnassa, Keski-Uudellamaalla, osoitteessa Valta-akseli 4, 05200 Rajamäki. Laitos sijaitsee Altia Oyj:n omistamalla kiinteistöllä nro 543–1–89–1.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO, YMPÄRISTÖLUPAVASTUUALUE

puh. 029 501 6000
ymparistoluvat.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
PL 150
13101 Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
PL 110
00521 Helsinki

VIREILLETULOTIEDOT

Hakemuksen vireilletulo

Hakemus on tullut vireille aluehallintovirastossa 14.12.2018.

Luvan hakemisen peruste

Hakemus on tullut vireille ympäristönsuojelulain 89 §:n 1 momentin perusteella.

Toiminnan luvanvaraisuus

Toiminta on luvanvaraista ympäristönsuojelulain 28 §:n 1 momentin ja 30 §:n 1 momentin kohdan 3) sekä 41 §:n perusteella.

Toimivaltainen lupaviranomainen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on toimivaltainen lupaviranomainen ympäristönsuojelulain 34 §:n 3 momentin perusteella.

ASIAN KUVAUS

Taustatiedot

Sijainti

Adven Oy:n lämpölaitos sijoittuu Nurmijärven kunnan Rajamäen taajama-alueen pohjoisosaan. Samalla laitosalueella toimii useita muita yrityksiä, kuten Altia Oyj:n alkoholijuomatehdas ja ROAL Oy:n entsyymitehdas.

Kaavoitus

Lämpölaitoksen alue (kortteli 1089) on 19.3.2013 vahvistetussa asemakaavassa merkitty teollisuusalueeksi (T/Kem), joka ilmaisee teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta. Alueelle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoitavan laitoksen. Kaavamääräysten mukaan lastaus-, purku-, pysäköinti- ja varastoalueet on päällystettävä vettä läpäisemättömällä materiaalilla ja vaarallisten kemikaalien säiliöt sekä purku- ja lastauspaikat on varustettava suoja-altaalla. Pohjavedelle vaarallisten aineiden käsittelyalueiden päällystysmateriaalin tulee olla kyseisiä aineita läpäisemätöntä. Sade-, sulamis- ja sammutusvedet on johdettava alueilta öljynerotuskaivojen kautta pinta- ja pohjavesien kannalta turvalliseen paikkaan. Kaavamerkinnän mukaan alueella oleva laitos ja sen toiminta edellyttää TUKES:n luvan. Lämpölaitos on sijoitettu kaavanmukaiselle energihuollon alueelle.

Ilmanlaatu

Uudenmaan aluetta koskevan Ilmanlaaturaportin mukaan Nurmijärvellä tie-liikenne aiheutti vuonna 2018 valtaosan typenoksidien ja hiilimonoksidin päästöistä. Energiantuotannon päästöt vähenivät jonkin verran edellisvuodesta, ja merkittävin väheneminen tapahtui rikkidioksidin päästöissä. Myös pitkällä aikavälillä energiantuotannon rikkidioksidipäästöt ja viime vuosina myös hiukkaspäästöt ovat laskeneet. Typenoksidien päästöissä ei ole havaittavissa selkeää trendiä. Nurmijärven ilmanlaatu on keskimäärin melko hyvä. Pitoisuudet ovat korkeimmat Helsinki–Hämeenlinna -moottoritien (valtatie 3) läheisyydessä. Nurmijärvellä mitatut typpidioksidipitoisuudet ovat selvästi vuosiraja-arvon ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) alapuolella. Todennäköisesti myös hengitettävien hiukkasten pitoisuudet jäävät raja-arvojen alapuolelle.

Päätökset ja sopimukset

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 18.12.2017 antama päätös Nro 255/2017/1 toiminnan muuttamisesta.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 25.5.2018 päätös Nro 83/2018/1 koskien palaturpeen koepolttoa.

Toiminta

Yleiskuvaus

Vuonna 2002 käyttöönotettu Adven Oy:n Rajamäen tehdasalueella sijaitseva lämpölaitos tuottaa prosessihöyryä Altia Oyj:n sekä ROAL Oy:n Rajamäen tehtaiden käyttöön. Lämpökeskus on miehittämätön. Se on liitetty Adven Oy:n keskusvalvomoon Vantaalla, josta laitosta valvotaan 24 h vuorokaudessa. Lämpölaitos muodostuu kolmesta kattilasta, joiden savukaasut johdetaan yhteiseen 35 metriä korkeaan savupiippuun. Pääkattila K1 on kiinteän polttoaineen kattila, jossa poltetaan puhtaita puupolttoaineita, lähinnä metsähaketta. Muita käytettyjä polttoaineita ovat sahajauho, kutterilastu ja kuori. K1 kattilan polttoaineteho on 12,6 MW ja vuonna 2016 sillä tuotettiin 89 % koko laitoksen höyryenergiasta. Kattilan keskimääräinen hyötysuhde on 85 %.

Kattilan K1 polttotapana on arinapoltto, jossa polttoaine syötetään arinoille alakautta. Polttoaine syötetään pyöreän arinavyöhykkeen keskelle syöttökartion kautta, joten syöttö ei häiritse palavaa vyöhykettä, polttoaine ehtii kuivua tehokkaasti ennen varsinaista palovyöhykettä ja palaminen on tasaista. Palamisilma johdetaan primääri- ja sekundääripuhaltimilta etupesään arinoiden alle ja sekundääriwyöhykkeeseen. Etupesässä kaasuuntuva ja osin palava polttokaasu johdetaan tulipesään, jossa loppuun palaminen tapahtuu korkeassa, noin $1\,000\text{--}1\,100\text{ °C}$ lämpötilassa. Loppuun palanut kuuma kaasu johdetaan tämän jälkeen konvektiohöyrystimeen, joka on vaakasuoraan asennettu teräslevyrakenteinen tuliputkikattila.

Kevyen polttoöljyn kattilat K2 ja K3 toimivat varakattilana häiriöiden ja vuosi-
huoltojen varalle sekä huippukuormalla. Molemmat ovat polttoainetehol-
taan 8,8 MW tuliputki-tulitorvikattiloita. Kattiloiden keskimääräinen hyöty-
suhde on noin 90 %. Kattilan K2 käyntiaika on alle 1 000 tuntia vuodessa ja
kattilan K3 käyntiaika on alle 500 tuntia vuodessa.

Seuraavaan taulukkoon on koottu Adven Oy:n Rajamäen lämpölaitoksen
kattilatiedot.

	KPA kattila K1	Öljy- kattila K2	Öljykattila K3
Lämpöteho (kattilateho), MW	11,0	8,0	8,0
Polttoaine- teho, MW	12,7	8,8	8,8
Polttoaine	puu	POK	POK
Käyttötapa	Peruskuorma	Vara ja huippu	Vara ja huippu
Käyttötunnit	>8 000	< 1 000	<500

Höyrykattiloiden lisäksi laitoksella on varavoimakone, joka on automaatti-
sesti käynnistyvä dieselgeneraattori. Varavoimakoneella turvataan kiinteän
polttoaineen kattilan vedensaanti sähkökatkojen aikana.

Toimintaan esitetty muutos

Adven Oy hakee Rajamäen lämpölaitoksen ympäristöluvan muuttamista si-
ten, että palaturve lisätään kattilan K1 polttoainevalikoimaan. Palaturpeen
käyttöä kattilan K1 polttoaineena on kokeiltu koetoimintapäätöksen
1.8.2018–31.12.2018 välisellä ajalla yhteensä 5 kuukauden ajan.

Palatarpeen käytöllä halutaan turvata kohtuuhintaisen polttoaineen saata-
vuus eri vuodenaikoina. Palaturve on koetoiminnan perusteella todettu so-
veltuvan hyvin kattilan polttoaineeksi sekoitettuna laitoksessa käytettävän
puuperäisen polttoaineen kanssa. Koepoltossa on testattu eri seossuhteita
ja palaturpeen soveltuvuutta erilaisissa kattilan käyttötilanteissa. Hakemuk-
sen mukaan palaturpeen osuus on enimmillään noin 30 % polttoon syötet-
tävästä polttoaineesta. Vuositasolla palaturpeen osuus on noin 10 % poltto-
aineen kokonaiskulutuksesta. Palaturvetta käytetään pääasiassa talvikau-
della syys-huhtikuu -välillä.

Turve toimitetaan laitokselle kuorma-autokuljetuksin puupolttoaineeseen
sekoitettuna suoraan polttoaineen syöttöasemaan. Palaturvetta ei varas-
toida laitosalueella. Seuraavassa taulukossa on esitetty kattilan K1 polttoai-
nekulutus vuosina 2014–2018 sekä arvio jatkossa vuodesta 2019 alkaen.

	Vuosi 2014	Vuosi 2015	Vuosi 2016	Vuosi 2017	Ennuste vuosi 2018	Ennuste vuosi 2019
Puuperäiset polttoaineet t/a	18 300	18 300	19 800	20 400	22 000	22 000
Puuperäiset polttoaineet MWh/a	45 400	44 300	45 400	45 200	48 700	45 000– 50 000
Palaturve t/a	0	0	0	0	1 500	1 500
Palaturve MWh/a	0	0	0	0	5 000	5 000

Toiminnan muutoksen vaikutus ilmaan johdettaviin päästöihin

Palaturpeen käyttöönotto ei tuo muutoksia kiinteän polttoaineen käsittelyyn. Pölyämisen ehkäisemiseksi sekä puupolttoaineiden että palaturpeen käsittely tapahtuu sisätiloissa. Palaturve toimitetaan laitokselle kuorma-autokuljetuksin puuperäisen polttoaineen seassa suoraan polttoaineen syöttöasemaan. Palaturve kuormataan puutoimituksen sekaan polttoaineen toimittajan käsittelyasemalla. Palaturvetta ei varastoida laitosalueella. Käytettävä palaturve ostetaan markkinoilla toimivilta yrityksiltä ja on laadultaan kaupallisesti toimitettavaa tavanomaista palaturvetta.

Kattilan K1 savukaasut puhdistetaan yksikenttäisellä sähkösuodattimella ja johdetaan muiden kattiloiden kanssa yhteiseen piippuun, joka on 35 metriä korkea. Päästöjä hallitaan myös säätämällä palamisilman jakoa ja määrää. Turpeen tuhka-, typpi- ja rikkipitoisuus on tyypillisesti puuperäisiä polttoaineita jonkin verran korkeampi, joten palaturpeen poltto lisää lämpölaitoksen hiukkas-, NO₂- ja SO₂-päästöjä jonkin verran nykytilanteeseen nähden. Seuraavassa taulukossa on esitetty kattilan K1 ilmaan johdettava kuormitus tällä hetkellä sekä arvio kuormituksesta palaturpeen käyttöön oton jälkeen.

Kattila K1	Hiukkaset	Typenoksidit (NO ₂)	Rikkidioksidi (SO ₂)
Yhteensä (t/a), luvan Nro 255/2017/1 mukaisessa toiminnassa	1	15	0
Yhteensä (t/a), toiminnan muutoksen jälkeen	1	19	3

Koetoiminnan yhteydessä suoritettiin Rajamäen lämpölaitoksella päästömittaukset 3.12.2018. Päästömittaukset tehtiin seossuhteella 50 v-%/50 v-%. Mittausjakson aikana kattilan höyryteho oli keskimäärin noin 6,5 MW ja polttoaineteho 7,4 MW. Kattilan polttoainetehon ja palaturpeen ominaisuuksien mukaan laskettuna päästömittausten aikana palaturvetta poltettiin noin 7,95 m³ eli 2,63 tonnia. Päästömittaukset suoritettiin laitoksen ulkopuolella, savukaasukanavan pystysuuntaiselta osuudelta ennen savukaasupuhallinta. Savukaasuista mitattiin tilavuusvirta, kosteus, lämpötila sekä O₂-, CO₂-, CO-, SO₂-, NO_x- ja hiukkaspitoisuudet. Seuraavassa taulukossa on esitetty

koetoiminnan päästömittausten tulokset sekä vertailuna biomassan polton päästömittausten tulokset vuodelta 2016.

	NO _x (NO ₂ :na, mg/m ³ n, O ₂ =6% kuiva),	SO ₂ (mg/m ³ n, kuiva), O ₂ =6%	Hiukkaset (mg/m ³ n, kuiva), O ₂ =6%
K1 Polttoaineena palaturve 50 %ja kuusenkuori 50 %			
Raja-arvo VNa 1065/2017	525	350	50
Mitatut tulokset 3.12.2018	516	183	8,5
K1 Polttoaineena hake/kuorimurske			
Ympäristöluvan raja-arvo	450	200	50
Mitatut tulokset 3.3.2016	239	–	15

Palaturpeen poltolla ei ollut vaikutusta savukaasupuhdistimen toimintaan ja hiukkaspitoisuudet pysyivät sitä poltettaessa alhaisella tasolla. NO_x- ja SO₂-pitoisuudet olivat hieman korkeammat kuin yksinomaan puuperäisiä polttoaineita poltettaessa, turpeen keskimäärin korkeampien typpi- ja rikki-pitoisuuksien takia. Kaikki päästöt olivat kuitenkin alle ilmapäästöille asetettujen raja-arvojen.

Toiminnan muutoksen vaikutus tuhkan laatuun ja määrään

Palaturpeen ja kuusen kuoren seoksen 15/75 ja seoksen 50/50 poltossa muodostuneista pohja- ja lentotuhkan seoksista otettiin näytteet (TurveA ja TurveB). Näytteiden analyysitulosten perusteella arvioitiin tuhkien lannoitekäyttöä, maarakennuskäyttöä ja kaatopaikkakelpoisuutta. Tuhkanäytteiden hyödyntämiskelpoisuutta koskeva arviointi on esitetty seuraavassa taulukossa. Taulukossa on esitetty vertailun vuoksi myös tavallisen puupolttoaineen poltossa muodostuneen pohja- ja lentotuhkaseoksesta otetun näytteen analyysitulokset.

	TurveA	TurveB	Puu
Maanrakennuskäyttö	Ei sovellu, barium ylittää raja-arvon	Voidaan hyödyntää väylärakentamisessa, päällystetyissä rakenteissa sekä teollisuus- ja varastorakennusten pohjarakenteissa.	-
Lannoitekäyttö	Soveltuu metsätalouden lannoitekäyttöön	Soveltuu metsätalouden lannoitekäyttöön	Soveltuu metsätalouden lannoitekäyttöön
Kaatopaikkakelpoisuus	Ei sovellu tavanomaisen jätteen kaatopaikalle, barium ylittää sille asetetun raja-arvon.	Soveltuu sijoitettavaksi tavanomaisen jätteen kaatopaikalle.	Soveltuu sijoitettavaksi tavanomaisen jätteen kaatopaikalle.

Tuhkanäytteen bariumin pitoisuus oli melko korkea (110 mg/kg kuiva-ainetta) palaturpeen osuuden ollessa 15 v-% polttoaineen kokonaismäärästä. Palaturpeen osuuden ollessa 50 v-% bariumin pitoisuus oli kuitenkin

pienempi (44 mg/kg kuiva-ainetta), joten kyseessä voi olla hetkellisesti korkea bariuminpitoisuus.

Pohja- ja lentotuhkaa muodostui koetoiminnan aikana yhteensä noin 90 tonnia (15 kuormaa). Kaikki tuhka toimitettiin metsälannoitteeksi Lohjalle Saukkolaan. Koepolton kokemuksen perusteella palaturpeen käyttö lisää tuhkamääriä noin 25 paino-% kun palaturpeen osuus polttoaineesta on noin 25 til-%. Koepoltossa tutkittiin myös tuhkan laatua. Analyysitulosten perusteella tuhkan laatu 15 til-%:n palaturpeella (näyte LK211 Turve A) verrattuna yksinomaan puuperäiseen tuhkaan (Näyte LK211 puu) ei näin pienellä turpeen osuudella juurikaan poikkea pelkän puun polton tuhkan laadusta.

Hakijan esitykset

Esitys lupamääräyksiksi

Voimassa olevan ympäristöluvan Nro 255/2017/1, ESAVI/5198/2017 lupamääräys 1 kuuluu:

"Kattilan K1 polttoaineena voidaan käyttää metsähaketta, sahoilta peräisin olevaa puhdasta sahajauhoa, kutterilastua ja kuorta. Jäteperäisen puupolttoaineen polttaminen ei ole sallittua."

Adven Oy esittää lupamääräystä muutettavaksi muotoon:

"Kattilan K1 polttoaineena voidaan käyttää metsähaketta, sahoilta peräisin olevaa puhdasta sahajauhoa, kutterilastua, kuorta ja palaturvetta. Sellaisen puupolttoaineen käyttö ei ole sallittua, jonka polttamiseen sovelletaan jätteenpoltoa koskevan asetuksen vaatimuksia."

Lupamääräyksessä 3 on määrätty kattilan K1 savukaasujen päästöraja-arvoista. Lupamääräystä ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

mg/m ³ n (O ₂ 6%)	Typenoksidit	Hiukkaset	Rikkidioksidi
Nykyiset raja-arvot	450	50	200
Ehdotus raja-arvoiksi	495	50	290

Ehdotetut raja-arvot perustuvat asetuksen 1065/2017 liitteen 1B taulukon 1 raja-arvoihin. Lisäksi on huomioitu asetuksen liitteen 1A 3 osan säännöt monipolttoaineyksikön päästöraja-arvojen määrittämisestä. Päästöraja-arvo lasketaan keskimääräisen polttoaineen käytön perusteella kalenterivuoden ajalta. Laskennassa on käytetty suunniteltua palaturpeen enimmäisosuutta 30 % käytettävästä polttoaineesta.

Toiminnan aloittamista koskeva pyyntö

Lupaa haetaan toiminnan aloittamiseen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Toiminnan aloittaminen lupapäätöstä noudattaen ei aiheuta sellaisia peruuttamattomia ympäristövaikutuksia, jotka tekisivät muutoksen haunhyödyttömäksi. Muutoksen kohteena oleva toiminta sijaitsee olemassa olevalla tehdasalueella, eikä muutos aiheuta merkittävää muutosta laitoksen ympäristövaikutuksiin.

Esitetyt vakuudet

Adven Oy esittää lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalle enintään 5 000 euron vakuuden asettamista pankkitakauksena ympäristön saattamiseksi ennalleen.

ASIAN KÄSITTELY

Täydennykset

Hakija on täydentänyt hakemustaan 30.1.2019, 8.2.2019 sekä 23.10.2019. Kuulutuksen jälkeen saapunut täydennys koskee toiminnan muutoksen aiheuttamia päästömääriä ilmaan.

Tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu kuuluttamalla siitä Nurmijärven kunnassa 27.3.–26.4.2019. Kuulutus ja hakemuksen keskeinen sisältö on julkaistu osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu. Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Hakemusta koskeva ilmoitus on julkaistu Nurmijärven Uutiset -lehdessä 30.3.2019.

Lausunnot

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksesta lausunnon Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, Nurmijärven kunnalta sekä Nurmijärven kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisilta.

Asiasta ei annettu lausuntoja.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta jätettiin kaksi muistutusta.

1. Altia Oyj toteaa vastustavansa ympäristöluvan myöntämistä. Adven Oy:n Rajamäen lämpövoimalaitos sijaitsee Altian omistamalla Adven Oy:lle vuokratulla määräaalalla kiinteistöstä 543–1–89–1. Samalla kiinteistöllä sijaitsee Altian alkoholijuomatehdas ja lähikiinteistöllä 543–1–89–4 Altian teollisia etanolituotteita valmistava tuotantolaitos.

Altian tehtaiden tarvitsema höyry hankitaan täysimääräisesti Adven Oy:n Rajamäen lämpölaitokselta. Höyryä käytetään niin kiinteistöjen lämmittämiseen, kuuman veden tuottamiseen kuin alkoholijuomien valmistusprosesseihin kuten mausteuttoihiin, pastörintiin ja pullojen kutistemuovietikettien kiinnittämiseen. Lisäksi höyryä käytetään alkoholin uusiutislaukseen teknisiä etanolituotteita varten. Höyry on siten olennainen osa Altian tuotantoa.

Altia on hyvin huolissaan Adven Oy:n suunnitelmista aloittaa palaturpeen käyttö Rajamäen lämpölaitoksen polttoaineena. Altialle vastuullinen ja luontoarvot huomioonottava tuotanto on strateginen valinta ja siksi myös energiantuotannon ja hankinnan ympäristönäkökohtiin ja -vaikutuksiin on kiinnitetty huomiota yhä enemmän. Biopohjaisten polttoaineiden käytön edistäminen Altian energianhankinnassa on nostettu vastuullisen toiminnan kulmakiveksi. Pitkällä aikavälillä Altia suunnittelee kokonaan siirtymistä fossiilittomilla polttoaineilla tuotetun energian käyttöön. Altialla ei ole mahdollisuutta hankkia tuotantonsa tarvitsemaan höyryä muualta, joten Advenin suunnitelma palaturpeen käyttöönotto pakottaisi Altiaa vähentämään uusiutuvan, biopolttoaineilla tuotetun energian osuutta yhtiön kokonaisenergian käytöstä ja olisi siten Altian vastuullisuustavoitteiden vastaista. Muutoksella olisi välitön merkitys myös Altian omien tuotteiden elinkaaren aikaiseen hiilijalanjälkeen, jonka pienentäminen on Altian keskeinen pitkän tähtäimen tavoite. Turpeella tuotetun höyryn käyttö olisi täysin ristiriidassa Altian ympäristönsuojelutoimenpiteiden kanssa.

Paikallisesti palaturpeen käyttö Adven Oy:n lämpölaitoksessa aiheuttaisi ympäristövaikutuksia, jotka ulottuisivat koko tehdasalueelle ja sen lähiympäristöön. Ympäristölupahakemuksen mukaan lämpölaitoksen hiukkas-, NO₂- ja SO₂-päästöt kasvaisivat palaturpeen käyttöönoton myötä jopa 15 %. Kyseisten merkittävästi haitallisten päästöjen lisääntyminen huonontaisi tehdasalueen ilmanlaatua sekä lisäisi maaperän ja pintavesien rehevöitymistä ja happamoitumista. Vaikutukset voivat ulottua myös pohjaveteen. Ilmanlaadun huonontumisella olisi mahdollisia vaikutuksia tehdasalueella työskentelevien lähes 500 työntekijän hyvinvointiin ja myös tehdasalueen lähiympäristön asukkaisiin.

Palaturve luokitellaan fossiiliseksi polttoaineeksi, joka kiihdyttää ilmastonmuutosta. Turpeen käytöllä on haitallisia ympäristövaikutuksia ympäristölle, soille, vesistöille ja pohjavedelle. Altialle koituvien ympäristöhaittojen lisäksi ympäristöluvan myöntäminen palaturpeen käytölle Advenin lämpölaitoksessa lisäisi myös koko Suomen energiantuotannon hiilidioksidipäästöjä. Tämä on ristiriidassa Suomen kansallisten ilmastotavoitteiden kanssa.

2. AA on todennut olevansa tehdasalueen naapurissa asuvana huolissaan Adven oy:n lämpölaitoksen aikomuksesta käyttää palaturvetta lämpölaitoksen polttoaineena. Adven Oy:n hakemuksen mukaan palaturpeen käyttämisen lisääminen polttoaineeseen nostaa hiukkaspäästöjen osuutta jopa 15 % nykyisestä. Tällä on merkittävä vaikutus alueen naapureiden ja asukkaiden ilmanlaatuun ja asumisviihtyvyyteen. Päästöistä kuitenkin suurin osa laskeutuu tehdasalueen naapurustoon ja lähiympäristöön. Tehdasalueen naapurustossa sijaitsee paljon omakotitaloasutusta, päiväkoteja, kouluja ja

ulkoilualueita, joihin kaikkiin tämä hiukkaspäästöjen nouseminen vaikuttaa negatiivisesti.

Palaturpeen nostamisesta on käyty paljon yleistä keskustelua, ja se tullaan todennäköisesti kieltämään lähiaikoina. Tämänkään takia palaturpeen käyttöä ei pitäisi enää suosia. Lämpölaitoksen ympäristöluvan muuttamista palaturpeen mahdollistavalle käytölle ei tule mielestäni puoltaa.

Vastine

Rajamäen energiantuotantolaitos tuottaa höyryä Altian tehtaiden tarpeisiin. Tehtaiden toiminta on riippuvainen höyryn saatavuudesta. Lupahakemuksella haetaan lupaa palaturpeen käyttöön turvaamaan energiantuotantolaitoksen polttoaineen saatavuus. Puuperäisten polttoaineiden lisääntynyt käyttö energian tuottamisessa valtakunnallisesti heikentää niiden saatavuus- ja toimitusvarmuutta tulevaisuudessa. Tästä on ollut merkkejä jo näkyvissä ja sen johdosta on selvitetty keinoja varmistaa energian toimitusvarmuus laajentamalla laitoksen polttoainevalikoimaa. Pelkästään Etelä-Suomessa tulee biopolttoaineiden vuotuinen käyttö lisääntymään lähivuosina eri toimijoiden hankkeiden myötä 2 000 GWh (Rajamäen käyttö n. 47 GWh). Mikäli laitoksen pääkattilana toimivan kiinteän polttoaineen kattilan toimintaa joudutaan rajoittamaan polttoaineen laatu- tai saatavuusongelmien vuoksi, on korvaava tuotanto tuotettava laitoksen öljykattiloilla. Öljykattiloiden käyttö on pyritty pitämään minimissään eikä öljyn käytön lisääminen ole taloudellisesti tai ympäristön näkökulmasta kannattavaa. Biopolttoaineiden käyttö on jatkossakin ensisijainen vaihtoehto. Lupahakemuksessa varaudutaan turpeen käytön mahdollisuuteen, jotta laitoksen suunniteltu toiminta voidaan kaikissa olosuhteissa varmistaa.

Tavoitteena on edelleen käyttää pääosin puuperäisiä polttoaineita laitoksen polttoaineena. Hakemuksessa on esitetty, että palaturpeen osuus on vuositasolla 10 % polttoaineen kulutuksesta. Palaturpeen käyttö ei ole jatkuvaa vaan se ajoittuisi pääasiassa talvikaudelle syys-huhtikuu -välille. Toiminnan muutoksen jälkeenkin yli 90 % polttoaineesta on edelleen biomassaa. Lupahakemuksessa on esitetty turpeen käytölle enimmillään 1 500 tonnin määrää vuosittain. Käytännössä turpeen käyttö tulee todennäköisesti jäämään tätä vähäisemmäksi ajoittuen normaalivuonna yhteen kuukauteen talvikaudella energiatarpeen ollessa suurimmillaan. Lupa-hakemuksella halutaan kuitenkin turvata poikkeuksellisiakin tilanteita varten mahdollisuus suurempaan määrään.

Hakemuksessa on arvioitu palaturpeen polton lisäävän hiukas-, NO_x- ja SO₂-päästöjä jonkin verran nykytilanteeseen. Hakemusta laatiessa palaturpeen koepolton päästömittaustuloksia ei ollut vielä saatavilla. Päästömitaukset suoritettiin joulukuussa 2018 siten, että palaturpeen osuus polttoaineen kokonaistilavuudesta oli noin 50 %. Mittauksissa hiukkaspäästöt olivat 8,5 mg/m³n, kun ne vuoden 2016 mittauksessa puuperäisellä polttoaineella olivat 11/15 mg/m³n. Laitos on varustettu tehokkaalla yksikenttäisellä sähkösuodattimella savukaasujen puhdistukseen. Todellinen hiukkaspäästö-määrä on mittaustulosten mukaan alle 30 % raja-arvon sallimasta tasosta ja

jopa alhaisemmalla tasolla, kun mukana oli palaturvetta. Palaturpeen käyttö ei siis lisää hiukkaspäästöjä niin, että sillä olisi vaikutusta alueen ilmanlaatuun, ympäristöön, terveyteen tai viihtyvyyteen. Turpeen typpi- ja rikki-pitoisuudet ovat puuta korkeammat. NO_x -päästötaso vuoden 2016 mittauksessa oli puuperäisellä polttoaineella 189/239 mg/m^3 n, kun se joulukuun mittauksessa oli 516 mg/m^3 n. Öljykattiloiden NO_x -päästötasot ovat puolestaan mittauksissa olleet 675-900 mg/m^3 n välillä. Puuperäisessä polttoaineessa ei juuri ole rikkiä, joten SO_2 -pitoisuudet ovat myös korkeammat poltettaessa turvetta. Joulukuun mittaukset tehtiin turpeen 50%:n osuudella, joten toteutuvat päästötasot jäävät mitattua alhaisemmaksi. Jos turpeen käyttö rajoittuu lisäksi muutama viikkoon vuodessa, on sen vaikutus vuositason päästömääriin myös vähäinen.

Advenissa ollaan tietoisia turvetuotannon haitoista sekä turpeen käytön ympäristövaikutuksista. Turve on kuitenkin tällä hetkellä tärkeä osa Suomessa käytettävien polttoaineiden valikoimaa, jonka tuotantoon ja käyttöön liittyviä haittavaikutuksia ympäristönsuojeluvaatimukset rajoittavat. Turvetuotannon ympäristövaikutukset eivät ole osa energiantuotantolaitoksen lupaharkintaa vaan ne käsitellään turpeen tuottamista koskeissa lupamenettelyissä. Soiden suojelutilanteeseen tai -tavoitteisiin tulee vaikuttaa niitä koskeissa lupamenettelyissä ja päätöksenteossa.

Rajamäen laitos kuuluu EU:n päästökauppajärjestelmän soveltamisalaan. Päästökauppajärjestelmän tavoitteena on vähentää siihen kuuluvien toimintojen päästöjä mahdollisimman kustannustehokkaasti, eli siellä missä päästöjen vähentäminen on teknisesti ja taloudellisesti järkevintä. Kun toimintaan sovelletaan päästökauppalakia, ei ympäristöluvassa ole tarpeen eikä tarpeettomasti saa rajoittaa kasvihuonekaasupäästöjä eikä siis myöskään rajoittaa tai kieltää turpeen käyttöä kasvihuonekaasupäästöjen rajoittamiseksi. Advenin tavoitteena on omankin ympäristöpolitiikkansa mukaan olla toiminta-alueellaan johtava ympäristövaikutuksia vähentävien energiateknikoiden soveltaja. Kehitämme jatkuvasti energiatehokkuutta sekä biopolttoaineiden, jättemateriaalien ja hukkalämpöjen hyödyntämistä. Tuotteiden hiilijalanjäljen pienentämiseen on olemassa lukuisia keinoja, kuten energian talteenottoon, vesien käsittelyyn, energiatehokkuuden parantamiseen tai öljyn käytön vähentämiseen liittyviä ratkaisuja, joilla voidaan saavuttaa merkittäviä ympäristöhyötyjä. Näitä ratkaisuja jatkuvasti kehitämme yhdessä asiakkaidemme kanssa.

Rajamäen energiantuotantolaitoksen poltto- sekä savukaasujen puhdistustekniikka edustavat parasta käytettävissä olevaa teknologiaa. Palaturpeen käytöllä enimmillään 10 %:n osuutena laitoksen polttoainekäytöstä ei ole mahdollista aiheuttaa asetettavat lupamääräykset, toiminta ja sen sijoituspaikka huomioon ottaen ympäristönsuojelulain 49 § mukaista luvan myöntämistä estävää haittaa.

Muilta osin yhtiöllämme ei ole huomautettavaa muistutuksiin.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Aluehallintovirasto muuttaa Adven Oy:n Rajamäen lämpölaitoksen ympäristöluvan Nro 255/2017/1, 18.12.2017 lupamääräykset 1, 3, 8 ja 15 jäljempänä esitettävällä tavalla (muutokset alleviivattu).

Muilta osin toiminnassa on noudatettava ympäristöluvan Nro 255/2017/1 määräyksiä.

Lupamääräykset

Polttoaineet

1. Kattilan K1 polttoaineena voidaan käyttää metsähaketta, sahoilta peräisin olevaa puhdasta sahajauhoa, kutterilastua, kuorta ja palaturvetta. Jäteperäisen puupolttoaineen polttaminen ei ole sallittua.

Päästöt ilmaan

3. Lämpölaitoksen savukaasut on johdettava vähintään 35 metriä korkean piipun kautta ulkoilmaan. Kattilan K 1 savukaasut tulee johtaa hakemuksen mukaisesti puhdistettavaksi sähkösuodattimeen. Ilmaan johdettavien savukaasujen päästöraja-arvot ovat seuraavat:

Kattila	Päästöraja-arvo, [mg/m ³ n] (6 % =O ₂)		
	Typen oksidit (NO _x NO ₂ :na)	Hiukkaset	Rikkidioksidi (SO ₂)
K1	<u>495</u>	<u>50</u>	<u>290</u>

Varakattiloiden päästöraja-arvot ovat seuraavat:

Kattila	Päästöraja-arvo, [mg/m ³ n] (3 % =O ₂)		
	Typen oksidit (NO _x NO ₂ :na)	Hiukkaset	Rikkidioksidi (SO ₂)
K2	900	50	850
K3	900	50	850

Varakattiloiden K2 ja K3 kattilakohtainen käyntiaika on enintään 1 500 tuntia vuodessa laskettuna viiden vuoden liukuvana keskiarvona. Edellä hiukkasille ja typenoksidoille asetettuja päästöraja-arvoja katsotaan noudatetun, kun kunkin mittaussarjan tai muiden vastaavien menettelyiden tulokset eivät ylitä raja-arvoja.

Ilmaan johdettaville savukaasuille asetetut päästöraja-arvot koskevat laitoksen tavanomaisia käyttötilanteita, joihin ei lasketa käynnistys- ja alasajotilanteita.

8. Polttoaineet ja kemikaalit on varastoitava ja niitä on käsiteltävä siten, että niistä ei aiheudu epäsiisteyttä, roskaantumista, pölyämistä, palovaaraa, hajuhaittaa, pilaantumisvaaraa maaperälle tai pintavesille eikä muutakaan

haittaa ympäristölle. Puupolttoaineet sekä turve tulee vastaanottaa ja varastoida sisätiloissa, hallissa tai muussa vastaavassa tilassa.

Kemikaalit on varastoitava kullekin kemikaalityypille tarkoitettussa ja asianmukaisesti merkityssä astiassa laitoksen sisällä tai erillisessä lukittavassa varastossa. Varastointitilan lattia on oltava kemikaaleja kestävästä pinnoitteesta. Nestemäiset kemikaalit on lisäksi sijoitettava suoja-altaisiin tai reunakorokkein varustettuun tilaan siten, että suoja-altaan tai reunakorokkein varustetun tilan tilavuus vastaa suurimman astian tilavuutta. Varastointitilassa ei saa olla viemäreihin yhteydessä olevia lattiakaivoja.

15. Pääkattilan K1 savukaasujen typenoksidien ja hiukkasten päästöt tulee mitata kerran kolmessa vuodessa. Seuraavat mittaukset tulee tehdä 12 kk kuluessa palaturpeen käyttöä koskevan polttoainemuutoksen jälkeen. Varakattiloiden K2 ja K3 savukaasuista tulee mitata hiukkasten ja typenoksidien päästöt kerran jokaista 7 000 käyttötuntia kohti tai vähintään kerran seitsemässä vuodessa. Rikkidioksidipäästöt voidaan laskea polttoainetiedoista. Varakattiloiden seuraavat päästömittaukset tulee tehdä 12 kk kuluessa polttoaineen vaihdoksesta ja tämän jälkeen em. määräajoin.

Päätöksen täytäntöönpano

Lainvoimaisuus

Päätös on lainvoimainen valitusajan päätyttyä, jos päätökseen ei haeta muutosta valittamalla (ympäristönsuojelulaki 198 §).

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Luvan saaja voi aloittaa hakemuksen mukaisen toiminnan tämän lupapäätöksen mukaisia lupamääräyksiä noudattaen muutoksenhausta huolimatta (ympäristönsuojelulaki 199 §).

Luvan saajan on ennen toiminnan aloittamista asetettava 5 000 euron suuruisen vakuus Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat- vastuualueelle ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalle. Vakuus voidaan asettaa pankkitalletuksena, pankkitakauksena tai takausvakuutuksena. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammatillinen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Muutoksenhakutuomioistuin voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon (ympäristönsuojelulaki 201 §).

PERUSTELUT

Ratkaisun perustelut

Adven Oy:n Rajamäen lämpölaitoksen ympäristöluvan muutosta koskeva hakemus koskee turpeen lisäämistä pääkattilan K1 polttoainevalikoimaan. Turpeen soveltuvuutta kattilan K1 polttoaineeksi on kokeiltu Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämän koetoimintapäätöksen Nro 83/2018/1, 25.5.2018 mukaisella tavalla. Laaditun loppuraportin mukaan palaturve soveltuu kattilan K1 polttoaineeksi eikä polttoaineella ollut vaikutuksia esim. puhdistinlaitteiden toimintaan. Koetoiminnan yhteydessä suoritettiin päästömittaukset, joissa turpeen osuus oli 50 % syötettävästä kokonaispolttoaineesta. Päästömittausten perusteella voitiin todentaa lämpölaitoksen toimintaan sovellettavan valtioneuvoston asetuksen keski suurten energiantuottanto yksiköiden ja laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista (1065/2017) päästöraja-arvojen toteutuminen.

Adven Oy on hakenut kattilan K1 polttoaineeksi palaturvetta 30 %:n polttoaineosuudella. Vuositasolla tarkasteltuna turve edustaa 10 %:a kokonaispolttoaineen määrästä. Turpeen polton aiheuttamaa kuormitusta ilmaan on arvioitu koetoiminnan aikana tehtyjen päästömittausten avulla. Hakija on toimittanut lisäksi 23.10.2019 täydennyksen, jossa on arvioitu ilmaan johdettavan kuormituksen muutosta nykytilanteeseen nähden. Kokonaisuutena arvioiden toiminnan muutoksesta aiheutuvat päästöt ilmaan eivät kasva merkittävästi nykyisestä tasosta.

Rajamäen lämpölaitoksen toimintaan sovelletaan päästökauppalakia (311/2011), joten ympäristönsuojelulain 55 §:n mukaan ympäristöluvassa ei saa antaa päästökauppalain 2 §:ssä tarkoitetuille kasvihuonekaasupäästöille päästöraja-arvoja, elleivät ne ole tarpeen merkittävän paikallisen ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Aluehallintoviraston lupaharkinnan mukaan hiilidioksidipäästöille ei ole tarpeen asettaa päästöraja-arvoja. Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, ettei sillä ole toimivaltaa estää turpeen polttoainekäyttöä, kun toiminnassa noudatetaan siihen sovellettavia säädöksiä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että toiminnan muutokset voidaan lupamääräykset huomioiden järjestää siten, ettei siitä aiheudu ennalta arvioiden olennaista ympäristönsuojelullista haittaa. Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että toimittaessa lupamääräysten mukaisella tavalla, Adven Oy:n toiminnoista ei aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista tai erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasi- tusta naapureille.

Lupamääräysten yksilöidyt perustelut

Lupamääräys 1. Adven Oy on toimittamassaan ympäristölupahakemuksessa hakenut muutosta palaturpeen käytölle kattilassa K1. Lupamääräystä on muutettu siten, että kattilan K1 polttoainevalikoimaan on lisätty palaturve.

Rajamäen lämpölaitoksen kattilassa K1 on poltettu polttoaineena ollut tähän asti puhtaita puupolttoaineita, lähinnä metsähaketta. Tämän lisäksi muita polttoaineita ovat olleet sahajauho, kutterilastu ja kuori. Edellä mainituista osa on kemiallisesti käsittelemätöntä teollisuuden sivutuotteita, jotka luokitellaan puhtaaksi A-luokan puuksi. Ympäristöluvista ei ole rajoitettu puhtaan A-luokan puun polton enimmäismäärää eikä vaadittu lämpötila- tai viipymärajoitusta. Mikäli Adven haluaa lisätä polttoainevalikoimaan kemiallisesti käsiteltyä teollisuuden sivutuotteita, jotka ovat ns. B-luokan puuta, tulee tälle hakea ympäristöluvan muutosta. Ympäristöluvista on rajoitettava B-luokan puun polton enimmäismäärää puun jätestatuksen vuoksi ja useimmiten myös poltto-olosuhteista on omat ja erilliset määräyksensä, vaikka polttoon ei sovelletakaan valtioneuvoston asetusta jätteen polttamisesta.

Lupamääräys 3. Lupamääräystä on muutettu kattilan K1 päästöraja-arvojen osalta siten, että uudet päästöraja-arvot perustuvat 30 % turpeen ja 70 % biomassan polttoainejakaumaan. Raja-arvot on laskettu valtioneuvoston asetuksen keskisuurten energiantuotantoyksiköiden ja laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista (1065/2017) liitteen 1A 3 osan mukaisella laskukavalla.

Lupamääräys 8. Lupamääräys koskien polttoaineiden varastointia on muutettu siten, että turpeen varastointi on edellytetty puupolttoaineiden ohella tehtäväksi sisätiloissa. Määräyksellä pyritään estämään pölyn leviäminen sekä varmistamaan, ettei turpeen käyttö polttoaineena vaikuta muodostuvien hulevesien laatuun. Lupamääräykseen on kirjattu lisäksi, että polttoaineiden varastointi ja käsittely on tehtävä siten, ettei toiminnasta aiheudu palovaaraa.

Lupamääräys 15. Lupamääräykseen on lisätty lämpölaitoksen kattilan K1 seuraavat päästömittaukset tehtäväksi 12 kk sisällä polttoainemuutoksesta. Koetoiminnan päästömittaukset suoritettiin 50 % turpeen osuudella ja ympäristölupa on hakijan esityksen mukaisesti myönnetty 30 % turvepolttoaineen osuudelle. Ympäristöluvan raja-arvojen toteutuminen on syytä arvioida vuoden sisällä toiminnan muutoksesta. Määräys on annettu selvillä olovelvollisuuden täyttymiseksi.

Toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta koskevat perustelut

Lupaviranomainen voi ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaan hyväksyä hakijan esittämästä perustellusta syystä toiminnan aloittamisen muutoksenhausta huolimatta. Toiminnan aloittaminen ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Asetettava vakuus on määrätty riittäväksi ympäristön saattamiseksi päästöjen osalta ennalleen, mikäli lupa evätään tai sen lupamääräyksiä

muutetaan. Näin ollen päätöksen täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

VASTAUS LAUSUNNOISSA JA MUISTUTUKSISSA ESITETTYIHIN VAATIMUKSIIN

Muistutuksissa esitetyt vaatimukset on otettu huomioon ratkaisussa ja lupamääräyksissä sekä niiden perusteluissa ilmenevällä tavalla.

PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO JA LUVAN TARKISTAMINEN

Päätöksen voimassaolo

Päätös on voimassa toistaiseksi.

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos valtioneuvoston asetuksella annetaan tämän päätöksen määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava (ympäristönsuojelulaki 70 §).

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6, 52, 62, 106 a, 106 b ja 199 §
Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014)
Valtioneuvoston asetus keskisuurten energiantuotantoyksiköiden ja -laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista (1065/2017)

KÄSITTELYMAKSU

Käsittelymaksu on 1 218 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Asian käsittelystä peritään maksu, joka määräytyy aluehallintovirastojen maksuista vuosille 2019 ja 2020 annetun valtioneuvoston asetuksen (1244/2018) mukaisesti. Asetuksen 8 §:n 2 momentin mukaan suoritteesta, jota koskeva asia on vireillä tämän asetuksen voimaan tullessa, peritään maksu tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan. Hakemuksen vireilletuloaikana voimassa olleen aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2018 annetun valtioneuvoston asetuksen (997/2017) taulukon mukaan alle 50 MW:n kattilalaitoksen toimintaa koskevasta päätöksestä perittävän maksun suuruus on 4 060 euroa. Lupamääräysten muuttamista koskevan hakemuksen käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus on 30 % taulukon mukaisesta maksusta.

TIEDOTTAMINEN

Päätös

Adven Oy
Nurmijärven kunta
Nurmijärven kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Nurmijärven kunnan terveydensuojeluviranomainen
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnon-
varat -vastuualue
Suomen ympäristökeskus

Päätöksestä tiedottaminen

Ilmoitus päätöksestä lähetetään asianosaisille listan dpoESAVI-25650-2018 mukaan.

Aluehallintovirasto ilmoittaa päätöksen antamisesta aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Nurmijärven kunnan virallisella ilmoitustaululla. Päätös julkaistaan aluehallintoviraston internetsivuilla osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

Päätöksestä ilmoitetaan Nurmijärven Uutiset-lehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

LIITE

Valitusosoitus

ASIAN KÄSITTELIJÄT

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Tero Mäkinen ja esitellyt ympäristöylikontrollin Mari Tapio.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen	Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta . Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.												
Valitusaika	Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy 9.12.2019 .												
Valitusoikeus	Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.												
Valituksen sisältö	Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava - päätös, johon haetaan muutosta - valittajan nimi ja kotikunta - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi) - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)												
Valituksen liitteet	Valituskirjelmään on liitettävä - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta												
Valituksen toimittaminen	Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet.												
Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot	<table> <tr> <td>käyntiosoite:</td><td>Korsholmanpuistikko 43, 4. krs</td></tr> <tr> <td>postiosoite:</td><td>PL 204, 65101 Vaasa</td></tr> <tr> <td>puhelin:</td><td>029 56 42780</td></tr> <tr> <td>faksi:</td><td>029 56 42760</td></tr> <tr> <td>sähköposti:</td><td>vaasa.hao@oikeus.fi</td></tr> <tr> <td>aukioloaika:</td><td>klo 8–16.15</td></tr> </table>	käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs	postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa	puhelin:	029 56 42780	faksi:	029 56 42760	sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi	aukioloaika:	klo 8–16.15
käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs												
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa												
puhelin:	029 56 42780												
faksi:	029 56 42760												
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi												
aukioloaika:	klo 8–16.15												
Oikeudenkäyntimaksu	Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.												